

Gysingeforsarna

Länsstyrelsen Gävleborg | 010 225 10 00 | gavleborg@lansstyrelsen.se

Dalälven | Sandvikens kommun | HARO 53

Bild: Gysingeforsarna utanför naturum Färnebofjärdens nationalpark och strömsträckan mot Granön. Foto Peter Lennvall

Projektområde

Gysingeforsarna ligger i en del av Dalälven som skiljer sig från strömsträckor i vattendrag i resten av vårt land. De är relativt korta och breda med en mängd parallella fåror. Detta beror på att Dalälven är ett ungt vattendrag i detta område, eftersom älven sökte sig ett nytt lopp vid en dramatisk genombrytning av ett åsområde som gjorde att älven sökte sig österut mot Bottenhavskusten från att tidigare gått söderut mot Mälaren. De stora naturvärdena i forsar och fjärdar och omgivande landskap har gjort att det i aktuellt område bildats såväl nationalpark som naturreservat. Strömsträckorna i denna del av Dalälven har höga naturvärden och hög potential men är drabbade av rensning och negativt påverkade av reglering.

Orsak till åtgärder

Under tidigare sekler har timmerflottningen i Dalälven varit omfattande. Det har medfört att laxfiskars uppväxtmiljöer och lekområden har förstörts till förmån för flottningsleder. Det aktuella området har rensats kraftigt. Klippor och större stenblock har sprängts för att underlätta flottning. Migration samt reproduktion för lax och havsöring i nedre Dalälven har varit obefintligt under cirka 100 år p g a utbyggnaden av vattenkraft och flottledsrensning i vattendragen. Det nationellt

Länsstyrelserna

prioriterade pilotprojektet ”Hållbar vattenkraft i Dalälven” med stöd från HaV, samt LIV-projektet har gjort omfattande studier av åtgärdsbehov och projekterat åtgärder.

Vad vi vill förbättra

Projektets syfte är att restaurera lek- och uppväxtbiotoper för fiskarter i viktiga strömsträckor av nedre Dalälven och bidra till att uppnå god bevarandestatus i berört Natura 2000-område. För att på sikt få tillbaka vandrande laxfisk måste lek- och uppväxtbiotoper i strömsträckor återställas från flottledsrensingen. Åtgärderna syftar till att återskapa och säkerställa goda förhållanden också för strömlevande fiskarter och bottenfauna. Projektets mål är att återfå livskraftiga fiskbestånd i dessa strömsträckor och på sikt återfå vildlax tillbaka i ett av landets största vattendrag; Dalälven. Restaurering av detta område är en förutsättning för en kommande miljöanpassning av vattenkraften. Åtgärderna är en del i Nationalparkens Skötselplan.

Planerade åtgärder och aktiviteter

En restaurering av vattenmiljön för strömlevande arter i de berörda områdena och ett återskapande av en mer komplex livsmiljö samt bidragande till en ökad biologisk mångfald. Större stenblock kommer att återföras i kala, rensade/sprängda sträckor för att återskapa ståndplatser och naturliga processer. Detta kommer att göras med grävmaskiner och specialfordon som mäktar med att frakta och placera ut riktigt stora block. Dessa åtgärder kommer att genomföras i nära dialog med ”kanot-intressen”. Grunda områden närmare stränderna kommer att luckras upp och tillföras material av fraktioner som spolats bort i det onaturliga, hårda flödet efter rensningarna. Återintroduktion av lax och havsöring via rom i kläckbackar kommer att utföras för att återskapa vildlaxbestånd och naturreproducerande havsöring och älv-egen öring.

Planerad uppföljning

Effektuppföljning kommer att utföras genom provfisken; Elfiskebåt, vad-elfisken enligt standardiserad förfarande SERS, fiske med standardiserat översiktsnät. Allt detta har redan gjorts FÖRE åtgärd. Uppföljning av kläckningsframgång av laxfisk görs vid utsättningen av romaskar. PIT-tag märkning och genetiska analyser kommer att göras för att följa upp hur återintroduktionen av lax i Dalälven lyckas och för att utveckla metoder i denna satsning.

I samverkan med

Projektet utförs i ett nära samarbete mellan Länsstyrelsen, inkl Nationalparksförvaltningen, Sandvikens kommun, berörda Fiskevårdsområden och i nära samverkan med lokala och regionala kanotföreningar och friluftssintressen, samt Svenska kanotförbundet.

Länkar

LIV-projektet genomfördes för att utreda ett återskapande av vildlaxpopulation och naturreproducerande havsöring etc i Dalälven:

<https://www.lansstyrelsen.se/gavleborg/tjanster/publikationer/liv---laxfisk-i-nedre-dalalven.html>

Detta blev ett viktigt grundmaterial i det nationella pilotprojektet ”Hållbar vattenkraft i Dalälven”